

Nr 4 B.

Ankom till riksdagens kansli den 1 mars 1921 kl. 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1921 fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet.

(1:a avd.)

I. LANTFÖRSVARET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

1:o) I den till riksdagen den 7 januari 1921 avlåtna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1921 har Kungl. Maj:t under åberopande av det propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag (punkt 1) föreslagit riksdagen, att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående tillfällig löneförbättring för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen, tillvidare under fjärde huvudtiteln, avd. Lantförsvaret, å tilläggsstat för år 1921 beräkna ett förslagsanslag av 59,600 kronor.

Tillfällig löneförbättring för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen.

[1.]*)

Beträffande denna fråga kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen anmäla.

2:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen (punkt 2) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, tillvidare under fjärde huvudtiteln, avd. Lantförsvaret, å tilläggsstat för år 1921 beräkna ett förslagsanslag av 25,000 kronor.

Förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel.

[2.]

*) Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

Jämväl i fråga om denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

B. Undervisning, understöd, expenser m. m.

Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser.

[3.]

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 175,513 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 3—11 i åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser (undervisningsanslaget) är i riksstaten för innevarande år upptaget med 579,668 kronor. Anslaget är uppdelat på tre särskilda titlar, nämligen

Titel	I.	Undervisningsmateriel	kronor 70,104: 74
	»	II. De fasta undervisningsverken m. m.	» 192,433: 10
	»	III. Tillfälligtvis anordnade skolor och utbildningskurser samt oförutsedda behov	» 317,130: —
			<hr/> Summa kronor 579,667: 84

Till förstärkning av ordinarie undervisningsanslaget anvisade riksdagen å tilläggsstat för år 1920 ett förslagsanslag, högst, 76,500 kronor.

För undervisningsmateriel har för år 1921 av Kungl. Maj:t beräknats en kostnad av 1,5 öre för man och tjänstgöringsdag, vilket innebär en höjning av beräkningsgrunden för det ordinarie anslaget med 0,96 öre för man och dag. Med utgångspunkt från av Kungl. Maj:t upptagna 11,244,489 tjänstgöringsdagar skulle alltså för samma år erfordras 168,667 kronor 34 öre. Emellertid har redan å riksstaten för år 1921 anvisats för ifrågavarande ändamål 70,104 kronor 74 öre, varför Kungl. Maj:t å förevarande tilläggsstat äskat allenast ett belopp av i jämnt krontal 98,563 kronor.

För de fasta undervisningsverkens vidkommande har av Kungl. Maj:t nu begärts förstärkningsanslag för följande ändamål:

krigshögskolan	kronor	6,000: —
artilleri- och ingenjörhögskolan.....	»	9,000: —
ridskolan	»	8,100: —
artilleriskjutskolor	»	19,000: —
krigsskolan.....	»	13,650: —
fackskola för värnpliktiga medicine kandidater	»	10,000: —
arméns veterinärers och värnpliktiga veterinärers utbildning.....	»	6,700: —
artillerimuseum	»	1,500: —
artilleristabens bibliotek.....	»	800: —
höjda telefontaxor	»	2,200: —
<hr/>		
Summa kronor		76,950: —

I de för krigsskolan avsedda medlen ingår en post av 10,000 kronor till praktiska övningar. Genom denna anvisning skulle av statsmedel ersättning beredas för de med dessa övningar förenade kostnaderna för resor och inkvartering, vilka nu bekostas av elevavgifterna till skolan.

Det av Kungl. Maj:t begärda förstärkningsanslaget har upptagits med sammanlagt (98,563 + 76,950 =) 175,513 kronor.

Vad till en början beträffar den för undervisningsmateriel beräknade kostnaden synes höjningen av densamma med hänsyn till inträffat prisfall kunna begränsas till 0,46 öre för man och tjänstgöringsdag. Enligt vad utskottet i sitt utlåtande nr 14 rörande förstärkningsanslag till arméns mathållningsanslag för innevarande år anført, har utskottet ansett sig kunna utgå från ett antal av 10,735,889 tjänstgöringsdagar för samma år. I anslutning härtill finner sig utskottet även för undervisningsanslagets vidkommande kunna upptaga samma antal tjänstgöringsdagar. Enligt utskottets mening lärer alltså för undervisningsmateriel böra för år 1921 beräknas ett belopp av (10,735,889 × 0,01 =) 107,358 kronor 89 öre. Sedan redan anvisade 70,104 kronor 74 öre härifrån avdragits, skulle följaktligen ytterligare erfordras 37,254 kronor 15 öre eller i jämnt krontal 37,255 kronor.

Vad därefter angår Kungl. Maj:ts förslag om upptagande av vissa förstärkningsbelopp för de fasta undervisningsverken, synes utskottet allenast den erinran böra göras, att en sådan organisationsändring, som det ifrågasatta överflyttandet av vissa kostnader för krigsskolans praktiska övningar å statsverket innebär, icke under pågående revision av vårt försvarsväsen lärer böra vidtagas. Det för de fasta undervisnings-

verken begärda förstärkningsanslaget anser utskottet med hänsyn härtill böra nedsättas från föreslagna 76,950 kronor till 66,950 kronor.

Enligt den av utskottet sålunda verkställda beräkningen skulle å tilläggsstat för år 1921 till undervisningsanslagets förstärkning erfordras (37,255 + 66,950 =) 104,205 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 104,205 kronor.

Förstärkning
av ordinarie
reservations-
anslaget till
skrivmateri-
alier, expen-
ser, bränsle,
lyse m. m.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 339,812 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 11—18.

[4.]

Ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. (expensanslaget) är i riksstaten för innevarande år upptaget med 297,610 kronor. Anslaget är beräknat med hänsyn till de före kristidens inträde rådande prisförhållandena.

Till förstärkning av ordinarie expensanslaget anvisade riksdagen å tilläggsstat för år 1920 ett förslagsanslag, högst, 161,900 kronor.

Det av Kungl. Maj:t begärda förstärkningsanslaget för år 1921 omfattar följande poster:

försvarsdepartementet	kronor	60,000: —
arméförvaltningen	»	60,800: —
generalstaben	»	21,700: —
generalfälttygmästarens expedition	»	7,010: —
inspektörens för artilleriet och artillerista- bens expeditioner	»	1,600: —
fortifikationens huvudstation	»	5,700: —
inspektören för infanteriet	»	1,200: —
» » militärläroverken	»	2,800: —

Transport kronor 160,810: —

		Transport kronor 160,810: —
första arméfördelningens expedition	»	3,450: —
andra » »	»	1,850: —
tredje » »	»	3,900: —
fjärde » »	»	2,650: —
femte » »	»	2,450: —
sjätte » »	»	3,950: —
militärbefälhavarens på Gottland expedition	»	1,700: —
inspektörens för kavalleriet expedition.....	»	2,000: —
» » trängen »	»	3,700: —
fortifikationsbefälhavarens å Karlsborg expedition	»	4,500: —
fortifikationsbefälhavarens i Boden expedition	»	5,630: —
kommendantskapet i Boden.....	»	4,629: —
» i Stockholm	»	950: —
» å Karlsborg	»	2,585: —
intendenturstaben	»	3,500: —
remonteringsstyrelsen.....	»	3,100: —
intendenturförrådet i Stockholm.....	»	1,000: —
» i Boden.....	»	1,000: —
» å Karlsborg	»	1,000: —
garnisonssjukhuset i Stockholm	»	5,800: —
rullförlingsområdexpeditionerna	»	59,280: —
till oförutsedda behov och för centralupp- handlingen	»	36,278: —
till bestridande av höjda telefonavgifter.....	»	24,100: —
		<hr/>
		Summa kronor 339,812: —

Vad Kungl. Maj:t i fråga om expensanslagets förstärkning för innevarande år föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.
Utskottet hemställer alltså,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 339,812 kronor.

Förstärkning
av ordinarie
reservations-
anslaget till
skrivmateri-
alier m. m.
vid trupp-
förbanden.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 303,825 kronor.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 19 och 20.

[5.]

Ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden är i riksstaten för innevarande år upptaget med 151,175 kronor och beräknat med hänsyn till de före kristidens inträde rådande prisförhållandena.

Till förstärkning av samma anslag för år 1920 anvisade riksdagen å tilläggsstat för sistnämnda år ett förslagsanslag, högst, 148,525 kronor.

Det nu begärda förstärkningsanslaget för år 1921 har med hänsyn till de å 1921 års ordinarie stat beräknade beloppen upptagits på följande sätt:

för infanteriet	(200 procents förstärkning).....	kronor	126,800: —
» kavalleriet	(» » »).....	»	31,950: —
» artilleriet	(» » »).....	»	36,750: —
» ingenjörtrupperna	(» » »).....	»	14,250: —
» trängen	(» » »).....	»	13,200: —
» infanteribrigadchefernas expeditioner samt 11 formationer värnpliktiga studenter (100 procents förstärkning).....		»	4,600: —
» intendenturkompanierna.....		»	6,100: —
» vissa artilleritruppförband för förvaltningen av artilleriets skjutfält.....		»	2,375: —
» vissa artilleritruppförband för expenskostnader vid tygverkstäderna.....		»	3,600: —
» oförutsedda behov m. m. (100 procents förstärkning).....		»	34,100: —
» ökade telefonavgifter.....		»	30,100: —
		<u>Summa kronor</u>	<u>303,825: —</u>

Utskottets
yttrande.

Utskottet har icke funnit sig böra föreslå någon ändring i de av Kungl. Maj:t sålunda beräknade beloppen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 303,825 kronor.

C. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att till förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till mathållning å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 5,704,000 kronor.

Förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till mathållning.

I fråga om detta anslag har riksdagen redan fattat beslut och därvid anvisat ett belopp av 4,020,000 kronor; varom utskottet velat härmed

[6.]

erinra.

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,459,574 kronor.

Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 22—24.

[7.]

Ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning är i riksstaten för innevarande år upptaget med 4,567,998 kronor. Anslaget är alltjämt beräknat efter samma grunder, som tillämpades före kristidens inträde, eller efter 33 öre om dagen för varje man och 10 öre om dagen för varje häst vid staber och undervisningsverk m. m., infanteriet, kavalleriet, trängen och intendenturtrupperna. Kostnaderna för sadelmundering och hästutredning vid artilleriet och ingenjörtrupperna utgå från dessa truppslags egna övningsmedel.

Då det ordinarie anslaget under kristiden visat sig otillräckligt, hava särskilda förstärkningsanslag av riksdagen anvisats. Till grund för beräkningen av förstärkningsanslaget för år 1920 har lagts ett extra medelsbehov av 17 öre om dagen för varje man och 5 öre om dagen för varje häst.

Till grund för beräkning av medelsbehovet för år 1921 har av Kungl. Maj:t jämväl lagts en kostnad av $(33 + 17 =)$ 50 öre för man och $(10 + 5 =)$ 15 öre för häst och tjänstgöringsdag. Med utgångspunkt från 11,244,489 manskapstjänstgöringsdagar och 2,702,182 hästtjänstgöringsdagar har av Kungl. Maj:t ett belopp av sammanlagt 6,027,571 kronor 80 öre ansetts erforderligt för samma år. Då redan å ordinarie stat för år 1921 anvisats 4,567,998 kronor, har följaktligen det nu äskade förstärkningsanslaget upptagits med $(6,027,572 - 4,567,998 =)$ 1,459,574 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har vid anslagsberäkningen icke funnit anledning att frånga den av departementschefen angivna dagskostnaden av 50 öre för man och 15 öre för häst. Såsom utskottet här ovan framhållit, bör emellertid antalet manskapstjänstgöringsdagar upptagas till allenast 10,735,889. I fråga åter om antalet hästtjänstgöringsdagar synes utskottet visserligen någon minskning kunna ske, men, då denna minskning torde vara jämförelsevis obetydlig, har utskottet ansett sig kunna godtaga det av Kungl. Maj:t upptagna antalet av 2,702,182 hästtjänstgöringsdagar.

Enligt utskottets mening bör alltså medelsbehovet under munderingsanslaget för år 1921 beräknas på följande sätt:

10,735,889 × 0,50	kronor 5,367,944: 50
2,702,182 × 0,15	» 405,327: 30
	<hr/>
	Summa kronor 5,773,271: 80

Då redan å 1921 års riksstat, såsom ovan nämnts, anvisats för ändamålet 4,567,998 kronor, bör förstärkningsanslaget å tilläggsstaten upptagas med i jämnt krontal $(5,773,271: 80 - 4,567,998 =)$ 1,205,274 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,205,274 kronor.

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 196,327 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 24—26 av återopade statsrådsprotokollet.

Förstärkning
av ordinarie
reservations-
anslaget till
kasernutred-
ning, inten-
denturfordon
m. m.

[8.]

Ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m. är för innevarande år i riksstaten upptaget med 1,449,111 kronor. Anslaget är liksom övriga underhållsanslag beräknat efter de före kristidens inträde rådande prisförhållandena. Till grund för beräkningen av den i anslaget ingående posten »Kasern- och förplägnadsutredning» har legat ett dagspris av 8 öre för man och 1 öre för häst.

Något förstärkningsanslag för ifrågavarande ändamål har för år 1920 icke blivit anvisat.

Kungl. Maj:t har nu med utgångspunkt från ett antal manskapstjänstgöringsdagar av 11,244,489 och hästtjänstgöringsdagar av 4,104,346 och med beräkning av 11 öre för manskapstjänstgöringsdag samt 1 öre för hästtjänstgöringsdag upptagit det totala medelsbehovet för kasern- och förplägnadsutredningen under år 1921 till 1,277,937 kronor 25 öre. Enär å ordinarie stat för ändamålet upptagits 1,081,611 kronor, erfordrades följaktligen såsom förstärkningsanslag under anslagstiteln till kasern- och förplägnadsutredning (1,277,937: 25 — 1,081,611 =) 196,326 kronor 25 öre. Å övriga å anslaget ingående poster har särskild förstärkning icke av Kungl. Maj:t begärts.

Utskottet, som funnit sig vid beräkningen av förstärkningen å detta såväl som övriga underhållsanslag böra utgå från ett till 10,735,889 reducerat antal manskapstjänstgöringsdagar, har beräknat medelsbehovet för kasern- och förplägnadsutredning under år 1921 på följande sätt:

Utskottets
yttrande.

10,735,889 × 0,11	..... kronor	1,180,947: 79
4,104,346 × 0,01	..... »	41,043: 46
	Summa kronor	1,221,991: 25

Då redan å 1921 års riksstat för ändamålet anvisats 1,081,611 kronor, bör enligt utskottets mening förstärkningsanslaget upptagas med i jämnt krontal (1,221,991: 25 — 1,081,611 =) 140,381 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 140,381 kronor.

Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden.

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 4,800,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 26—28.

[9.]

Ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden är i årets riksstat upptaget med 2,305,316 kronor. Anslaget är beräknat efter de prisförhållanden, som rådde före kristidens inträde.

Liksom flertalet övriga underhållsanslag har jämväl bränsleanslaget under de senare åren måst förstärkas med avsevärda belopp. Sålunda anvisades förstärkningsanslag:

för år 1918 med	kronor	725,000: —
» » 1919 »	»	1,700,000: —
» » 1920 »	»	1,700,000: —

Kungl. Maj:t har nu till bränsleanslagets förstärkning för år 1921 äskat ett belopp av 4,800,000 kronor.

Utskottets yttrande.

Av statsrådsprotokollet framgår att arméförvaltningen till bränsleanslagets förstärkning äskat ett belopp av 10,000,000 kronor. Anledningen härtill har varit, att 1920 års anslag väntats komma att i hög grad överskridas. Enligt vad utskottet inhämtat har detta i verkligheten även blivit fallet. Då emellertid av departementschefen kraftiga åtgärder vidtagits för att nedbringa bränsleåtgången vid armén, och då bränslepriserna äro i sjunkande, hava endast 4,800,000 kronor nu ansetts böra av riksdagen äskas.

Utskottet, som icke ansett sig kunna föreslå någon ytterligare nedläggning av anslaget, hemställer,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 4,800,000 kronor.

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till remontering å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 60,300 kronor.

Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till remontering.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid fjärde huvudtiteln av statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 161 och 162.

[10.]

Uti en inom andra kammaren av herr *J. Fjellman* m. fl. väckt motion, nr 128, har hemställts, att riksdagen — oavsett det kommande beslutet angående 1922 års uppköp av remonter — måtte besluta att av 1920 och 1921 års klasser inköpa 555 stycken 4- eller 3-åriga remonter till ett medelpris (förslagsvis) av 1,700 kronor per styck.

I fråga om de skäl motionären anfört till stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet tillåter sig till en början erinra om, att 1920 års riksdag å riksstaten för innevarande år anvisat för remonteringen ett belopp av 466,750 kronor. Vid beräkningen av detta anslag utgick man från, att inköp under år 1921 skulle ske av 335 remonter efter ett beräknat medelpris av omkring 1,900 kronor. Det av motionärerna framlagda förslaget åsyftar, att ytterligare ett antal remonter skola för innevarande år inköpas efter ett medelpris av 1,700 kronor.

Utskottets yttrande.

Då medelpriset vid inköp av remonter synes utskottet numera kunna sättas väsentligt lägre än såväl det år 1920 antagna som ock det nu av motionärerna föreslagna medelpriset samt enligt utskottets mening icke behöver överstiga 1,400 kronor, torde det redan härigenom vara tydligt, att det för innevarande år anvisade beloppet är tillräckligt för att inköpa ett större antal remonter än som ursprungligen avsetts. Härtill kommer, att, enligt vad utskottet inhämtat, omkring 200,000 kronor finnas å remonteringsanslaget reserverade och alltså kunna i huvudsak disponeras för remontinköp under innevarande år. På grund härav synes det av motionärerna åsyftade ändamålet kunna bli i viss mån tillgodosett, utan att särskilda medel behöva för ändamålet anvisas å 1921 års tilläggsstat. Ett beslut i den av motionärerna önskade riktningen, vilket skulle medföra behov av ytterligare medelsanvisning för remontinköp under innevarande år, synes utskottet icke böra fattas.

Vad därefter angår det av Kungl. Maj:t begärda förstärkningsanslaget, avsett för täckande av de ökade kostnader för järnvägstransporter, som orsakats av skedda taxeförhöjningar, har utskottet icke funnit anledning till erinran häremot.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till reparationer å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 60,300 kronor;

b) förklara, att herr Fjellmans m. fl. ovanberörda motion må anses besvarad genom vad utskottet här-
ovan anfört.

Förstärkning
av ordinarie
förslagsan-
slaget till
furagering.

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att till förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till furagering å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,698,778 kronor.

[11.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 28—30.

Ordinarie förslagsanslaget till furagering är i årets riksstat upptaget med 4,605,704 kronor. Anslaget är beräknat efter 1 krona för häst och dag för de vid truppförbanden befintliga hästarna samt en årlig utfodringskostnad av 309 kronor för varje häst vid remontdepåerna, d. v. s. samma beräkningsgrund, som tillämpades före kristidens inträde.

På grund av den starka stegringen av furagepriset har det efter nyssnämnda grund beräknade ordinarie anslagsbeloppet under de senaste åren visat sig alldeles otillräckligt, och särskilda förstärkningsanslag hava måst av riksdagen anvisas. Sålunda anvisades för år 1919 ett efter 50 öre och för år 1920 ett efter 1 krona för häst och dag beräknat förstärkningsanslag.

Det av Kungl. Maj:t nu äskade förstärkningsanslaget är även beräknat med hänsyn till en ytterligare kostnad av 1 krona per häst och dag.

Medelsbehovet för furagering under 4,104,346 hästtjänstgöringsdagar under år 1921 efter ett rationspris av 2 kronor utgör 8,208,692 kronor, vartill komma utfodringskostnaderna för å depå befintliga remonter med 95,790 kronor. Då emellertid å 1921 års riksstat redan

anvisats 4,605,704 kronor, har förstärkningsanslaget upptagits med (8,208,692 + 95,790 — 4,605,704 =) 3,698,778 kronor.

Departementschefen har vidare begärt att för hållande av visst förlag av furage få disponera medel av ordinarie furageringsanslaget.

På grund av de sjunkande priserna på furageartiklar har utskottet ansett sig vid beräkningen av medelsbehovet för år 1921 kunna utgå från ett från 2 kronor till 1 kronor 75 öre om dagen nedsatt rationspris. Förevarande förstärkningsanslag synes alltså med hänsyn härtill kunna beräknas till (4,104,346 × 1,75 + 95,790 — 4,605,704 =) 2,672,692 kronor.

Utskottet, som vidare ansett sig böra tillstyrka, att anslaget, i likhet med vad som redan medgivits i fråga om arméns mathållningsanslag, får disponeras jämväl för hållande av visst förlag av furageartiklar, hemställer,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie
förslagsanslaget till furagering* å tilläggsstat för år
1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,672,692 kronor.

12:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att *dels* till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,142,268 kronor, *dels ock* medgiva, att för samma ändamål må under år 1921 disponeras ännu icke i anspråk tagna medel under det av riksdagen till förstärkning av reservationsanslaget till lega av hästar för truppförbandens övningar å extra stat för år 1919 anvisade förslagsanslag, högst, 700,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 30—37 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar är i årets riksstat upptaget med 2,098,463 kronor. Anslaget är beräknat enligt de före kristidens inträde rådande prissförhållandena samt fördelat sålunda:

Titel I.	Hästlega	kronor	891,950: —
Titel II.	Övriga med de ordinarie övningarna förenade kostnader	»	1,110,603: —
Titel III.	Kostnader för frivilliga övningar med landstormen	»	95,910: —
			Summa kronor 2,098,463: —

Utskottets
yttrande.

Förstärkning
av ordinarie
reservations-
anslaget till
truppförbandens
övningar.

[12.]

Beträffande tit. I., Hästlega, har departementschefen anført, att då hästlejningsprisen även under innevarande år otvivelaktigt komme att väsentligt överstiga de priser, enligt vilka det ordinarie anslaget vore beräknat, det syntes vara nödvändigt, att ytterligare medel för ändamålet ställdes till förfogande. Efter ett genomsnittligt lejningspris av 10 kronor för häst och dag erfordrades såsom förstärkningsanslag till hästlejningen följande belopp:

för infanteriet	kronor	78,786: 50
» kavalleriet	»	18,200: —
» artilleriet	»	754,403: —
» ingenjörtrupperna	»	220,301: 50
		<hr/>
eller sammanlagt kronor		1,071,691: —

Av sistberörda belopp har departementschefen ansett, att i jämnt kronotal 752,268 kronor borde anvisas å tilläggsstat för innevarande år samt återstoden, efter inhämtande av riksdagens medgivande, gäldas av ännu icke i anspråk tagna medel under det för samma ändamål å extra stat för år 1919 anvisade förstärkningsanslaget å 700,000 kronor.

I fråga om tit. II., Övriga med de ordinarie övningarna förenade kostnader, har departementschefen ansett, att denna anslagspost, vilken för innevarande år är upptagen med 1,110,603 kronor, borde med hänsyn till den av Kungl. Maj:t den 19 november 1920 fastställda förhöjningen av avgifterna för järnvägstransporter enligt militärtaxan erhålla en förstärkning av 390,000 kronor.

Å tit. III., Kostnader för frivilliga övningar med landstormen, har något förstärkningsanslag icke begärts.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke funnit skäl föreligga att frångå den av departementschefen angivna grunden för beräkningen av förevarande anslag, får hemställa,

att riksdagen må

a) till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,142,268 kronor,

b) medgiva, att för samma ändamål må under år 1921 disponeras ännu icke i anspråk tagna medel under det av riksdagen till förstärkning av reservationsanslaget till lega av hästar för truppförbandens övningar å extra stat för år 1919 anvisade förslagsanslag, högst, 700,000 kronor.

13:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13) att till förstärkning av de till fält- och fälttjänstövningar under år 1921 tillgängliga medel å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 300,000 kronor.

Förstärkning av de för fält- och fälttjänstövningar under år 1921 tillgängliga medel.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 37—39 av åberopade statsrådsprotokollet.

[13.]

Den av Kungl. Maj:t begärda förstärkningen av ifrågavarande anslag är i huvudsak föranledd av vidtagna taxeförhöjningar för järnvägstransporter. Utskottet anser emellertid, att det av Kungl. Maj:t äskade beloppet bör kunna begränsas till 200,000 kronor, och hemställer alltså,

att riksdagen må till förstärkning av de till fält- och fälttjänstövningar under år 1921 tillgängliga medel å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 200,000 kronor.

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att till ersättande av viss genom eldsvåda förstörd intendenturmateriel å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 105,590 kronor.

Ersättande av viss genom eldsvåda förstörd intendenturmateriel.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 39 och 40 av åberopade statsrådsprotokollet.

[14.]

Ifrågavarande anslag är avsett för täckande av den förlust av intendenturmateriel, som uppstått vid en i januari månad 1919 timad eldsvåda vid Bodens artilleriregemente.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till ersättande av viss genom eldsvåda förstörd intendenturmateriel å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 105,590 kronor.

D. Sjukvård m. m.

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 192,780 kronor.

Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 41—45.

[15.]

Ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. är i riksstaten för innevarande år upptaget med 662,210 kronor. Anslaget är beräknat efter de före kristidens inträde rådande förhållandena och fördelat på följande titlar.

Titel I.	Sjukvård i allmänhet	kronor 259,647:—
Titel II.	Sanatorievård åt personal vid armén	» 100,000:—
Titel III.	Tandvård	» 46,050:—
Titel IV.	Ögonsjukvård och annan specialsjukvård	» 51,000:—
Titel V.	Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen	» 49,150:—
Titel VI.	Veterinärvård	» 156,363:—
		<hr/>
		Summa kronor 662,210:—

På grund av den under kristiden inträdda prisstegringen hava de under ordinarie sjukvårdsanslaget beräknade medlen visat sig otillräckliga och särskilda förstärkningsanslag därför måst av riksdagen anvisas. Sålunda beviljades,

för år 1918	kronor 197,650:—
» » 1919	» 203,700:—
» » 1920	» 214,631:—

Det av Kungl. Maj:t nu begärda förstärkningsanslaget hänför sig till följande av de i anslaget ingående titlarna:

Titel I.	Sjukvård i allmänhet	kronor 133,910:12
Titel V.	Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen	» 8,900:—
Titel VI.	Veterinärvård	» 49,969:51
		<hr/>
		Summa kronor 192,779:63

Utskottets
yttrande.

Beträffande den å titel I., Sjukvård i allmänhet, begärda förstärkningen har densamma av Kungl. Maj:t beräknats med hänsyn till en kostnad av 3,5 öre för man och dag under 11,244,489 tjänstgöringsdagar.

Enligt utskottets mening torde även i fråga om detta underhållsanslag böra beräknas allenast 10,735,889 tjänstgöringsdagar. För år 1921 skulle alltså för bestridande av dessa sjukvårdskostnader erfordras sammanlagt 375,756 kronor 12 öre. Då emellertid redan under det för år 1921 anvisade ordinarie anslaget för ändamålet upptagits

259,647 kronor, skulle alltså ytterligare erfordras (375,757 — 259,647 =) 116,110 kronor.

Mot de av Kungl. Maj:t å övriga titlar begärda förstärkningarna har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Till sjukvårdsanslagets förstärkning för innevarande år bör alltså anvisas (116,110 + 8,900 + 49,969 =) 174,979 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m.* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 174,979 kronor.

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att för inköp av en ambulansautomobil för Bodens garnison samt uppförande av garage för automobilen å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 19,500 kronor.

Ambulans-
automobil för
Bodens garni-
son m. m.

[16.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 45—47.

För inköp av en ambulansautomobil (av utländsk tillverkning) har beräknats en kostnad av 11,500 kronor samt för uppförande av garage till densamma 8,000 kronor. Medel för bestridande av övriga med anledning av denna anskaffning erforderliga omkostnader har av Kungl. Maj:t i annat sammanhang äskats.

Utskottet, som icke kunnat undgå att finna tvivelaktigt, huruvida den till anskaffning ifrågasatta ambulansautomobilen fyller berättigade anspråk, och som ansett önskvärt, att automobil av svensk tillverkning anskaffas, även om priset härigenom skulle ställa sig högre, har, då behovet av en dylik automobil synes ådagalagt, ansett det begärda anslaget böra erhålla förslagsanslags natur.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för inköp av en *ambulansautomobil för Bodens garnison* samt *uppförande av garage för automobilen* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag av 19,500 kronor.

E. Vapen och ammunition.

Förstärkning
av ordinarie
reservations-
anslaget till
vapen och
ammunition
m. m.

[17.]

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,855,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 48—51.

Ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m. (vapenanslaget) är i innevarande års riksstat upptaget med 3,512,583 kronor. Anslaget är beräknat sålunda:

Tit. I.	Artillerimateriel	kronor	382,480: —
Tit. II.	Artilleriammunition	»	1,123,985: —
Tit. III.	Materiel för målskjutningsövningar med artilleripjäser	»	57,000: —
Tit. IV.	Handvapen- och kulsprutemateriel	»	279,022: —
Tit. V.	Handvapen- och kulspruteammunition m. m.	»	1,484,515: —
Tit. VI.	Materiel för målskjutningsövningar med handvapen och kulsprutor	»	185,581: —
Summa kronor			3,512,583: —

Enär anslaget är beräknat efter de före kristidens inträde rådande prisförhållandena, har detsamma under de senare åren befunnits för sitt ändamål otillräckligt. Riksdagen har därför såsom förstärkningsanslag anvisat:

för år 1917	kronor	600,000: —
» » 1918	»	2,000,000: —
» » 1919	»	2,000,000: —
» » 1920	»	2,000,000: —

Det för år 1921 erforderliga förstärkningsanslaget har av arméförvaltningen beräknats till 4,748,000 kronor. 1920 års riksdag har emellertid å extra stat för år 1921 för säkerställande av driften vid ammunitionsfabriken och Åkers krutbruk anvisat ett förslagsanslag, högst, 2,943,000 kronor. Vid denna drift tillverkas sådana effekter, för

vilkas förbrukning för övningsändamål medel skulle utgå från titel II och titel V (ammunitionstitlarna) av anslaget till vapen och ammunition m. m. Det för år 1921 erforderliga förstärkningsanslaget till sistnämnda anslag syntes alltså böra, framhåller arméförvaltningen, minskas med detta, för säkerställande av driften vid vissa statens fabriker anvisade belopp, 2,943,000 kronor, sedan från detsamma dragits däri ingående 50,000 kronor för anordningar för tillverkning av civilt sprängämne vid Åkers krutbruk, d. v. s. med $(2,943,000 - 50,000 =) 2,893,000$ kronor. Förstärkningsanslaget å 1921 års tilläggsstat borde sålunda upptagas till $(4,748,000 - 2,893,000 =) 1,855,000$ kronor. Denna summa har även av Kungl. Maj:t äskats.

Utskottet anser sig till en början böra erinra om att enligt det vid 1920 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet dåvarande departementschefen med hänsyn därtill, att å extra stat för år 1921 äskats erforderligt anslag för upprätthållande av driften vid ammunitionsfabriken och Åkers krutbruk, vilket anslag till sin huvudsakliga del vore av förstärkningsanslags natur, ansett det icke vara nödvändigt att räkna med något särskilt förstärkningsanslag till vapenanslaget för år 1921. Då emellertid nu ett förstärkningsanslag å icke mindre än 1,855,000 kronor av Kungl. Maj:t äskats, har utskottet ansett sig böra undersöka, huruvida hela detta belopp kan anses vara oundgängligen erforderligt.

Utskottets
yttrande.

Vad titlarna II och V (ammunitionstitlarna) angå, synes, såsom även departementschefen i det vid 1920 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet framhållit, någon särskild förstärkning å dessa titlar icke nu erforderlig i annan mån, än att för bestridande av vissa merkostnader för ammunitionseffekter, vilka icke tillverkas å artilleriets egna verkstäder, bör anvisas ett belopp av 62,000 kronor. I fråga om titel I, Artillerimateriel, synes för mötande av ökade underhållskostnader böra anvisas ett belopp, motsvarande 50 procent av den å det ordinarie anslaget upptagna summan, eller 191,000 kronor. Vad därefter angå övriga titlar, torde man med hänsyn till för närvarande rådande priser kunna räkna med en kostnadsökning, motsvarande följande procenttal av samma titlars slutsummor under 1921 års ordinarie anslag:

Tit. III. Materiel för målskjutningsövningar med artilleripjäser 20 procent	kronor	11,000: —
Tit. IV. Handvapen och kulsprutemateriel 60 procent	»	185,000: —
Tit. VI. Materiel för målskjutningsövningar med handvapen och kulsprutor 50 procent	»	92,000: —

Följande förstärkningsbelopp torde alltså böra under vapenanslagets särskilda titlar ställas till förfogande under innevarande år, nämligen:

Tit. I	kronor	191,000: —
» II	»	62,000: —
» III	»	11,000: —
» IV	»	185,000: —
» VI	»	92,000: —
Summa kronor		541,000: —

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 541,000 kronor.

Merkostnader för fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel.

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att för bestridande av under år 1921 uppkommande merkostnader för fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 800,000 kronor.

[18.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 234—238.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen i enlighet med en i det vid 1918 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet framlagd plan anvisat, för år 1920 1,637,400 kronor och för år 1921 900,000 kronor. Till bestridande av för år 1920 uppkommande merkostnader har därjämte anvisats ett belopp av 397,480 kronor. Det av Kungl. Maj:t nu begärda anslaget är avsett för täckande av under innevarande år uppkommande merkostnader för anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel.

Utskottets yttrande.

På grund av numera inträffat prisfall har utskottet ansett en nedsättning av anslagsbeloppet till 600,000 kronor kunna ske.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för bestridande av under år 1921 uppkommande merkostnader för fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel å tilläggsstat

för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 600,000 kronor.

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att till ersättning för vissa brandskadade maskiner, verktyg och materialier m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 51 och 52 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ersättning för
vissa brand-
skadade
maskiner,
verktyg och
materialier
m. m.

[19.]

Det av Kungl. Maj:t äskade beloppet är avsett för gäldande av erforderliga kostnader för uttagning, rengöring och justering av maskiner, som använts i den vid eldsvåda våren 1920 brandskadade ammunitionsfabriken å Marieberg samt för ersättning av skadade verktyg och materialier m. m.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *ersättning för vissa brandskadade maskiner, verktyg och materialier m. m.* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

F. Byggnader och ingenjörmateriel.

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att till ytterligare förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,202,800 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 53 och 54.

Ytterligare
förstärkning
av ordinarie
reservations-
anslaget till
byggnader,
övningsfält
och skjut-
banor.

[20.]

Ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor är i riksstaten för innevarande år upptaget med 1,950,840 kronor. Till förstärkning av detta anslag, vilket är beräknat efter de före kris-tidens inträde rådande prisförhållandena, har riksdagen därjämte å 1921 års stat anvisat ett extra anslag å samma belopp, 1,950,840 kronor.

Det nu begärda beloppet till ytterligare förstärkning av byggnadsanslaget är beräknat på följande sätt:

100 procents förstärkning av det i 1921 års riksstat upptagna ordinarie anslaget i runt tal ... kronor	1,950,800:—
Anslag för vissa förut ej å anslaget beräknade ändamål	» 84,000:—
200 procents förstärkning av sistnämnda belopp...	» 168,000:—
	<hr/>
	Summa kronor 2,202,800:—

Utskottets
yttrande.

Med hänsyn därtill att redan å 1921 års riksstat anvisats ett förstärkningsanslag motsvarande 100 procent av det å samma stat upptagna ordinarie byggnadsanslaget och på grund av numera inträffat prisfall, synes det nu begärda förstärkningsanslaget kunna beräknas till allenast 50 procent av det ordinarie anslagets belopp eller till 975,400 kronor.

Till bestridande av underhållskostnaderna för vissa nya ändamål synes därjämte böra anvisas det äskade beloppet, 84,000 kronor, å vilken summa torde böra räknas ett förstärkningsbelopp av 126,000 kronor, motsvarande 150 procent av förstnämnda summa.

Förstärkningsanslaget å 1921 års tilläggsstat bör alltså enligt utskottets mening upptagas med (975,400 + 84,000 + 126,000 =) 1,185,400 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *ytterligare förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,185,400 kronor.

Fullföljande
av arbetena å
kasern-
etablissemang
för femton
infanteri-
regementen.

21:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21) att för fullföljande av arbetena å de utav 1906 års riksdag beslutade kasernetablissemang för femton infanteriregementen å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 2,715,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 250—256.

Enligt den plan för byggnadsarbetenas bedrivande, som ligger till grund för kasernbyggnadsnämndens nu framlagda beräkningar, skulle ännu återstående byggnadsarbeten i huvudsak fullbordas under år 1921 och endast slutförandet av arbetena vid kasernbygget i Linköping och vissa kompletteringar vid kasernbyggena i Strängnäs och Kristianstad återstå att verkställa under år 1922. För slutförande av nämndens pågående arbeten erfordrades ett belopp av 5,365,000 kronor, varav 2,715,000 kronor för år 1921 och återstoden för år 1922.

Med hänsyn till att de för ifrågavarande byggnadsarbeten under år 1921 erforderliga materialerna redan i huvudsak anskaffats samt att vissa entreprenadavtal träffats, synes utskottet någon nedsättning av den begärda anvisningen för samma år icke kunna ske. Utskottet förväntar emellertid, att den största varsamhet vid medlens användning iakttages, så att byggnadskostnaderna icke komma att uppgå till högre belopp än som är oundgängligen nödvändigt för arbetenas bedrivande i avsedd omfattning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *fullföljande av arbetena å de utav 1906 års riksdag beslutade kasernetablissemang för femton infanteriregementen å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 2,715,000 kronor.*

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) att för bestridande av de särskilda kostnader, som blivit en följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 13,800 kronor.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 54 och 55.

För bestridande av de särskilda kostnader, som kunde bliva en följd av uppskjutande tillsvidare av pågående arbeten å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, anvisade 1919 års riksdag å tilläggsstat för samma år ett reservationsanslag å 75,000 kronor. Då detta uppskov beräknats att fortvara endast under cirka ett och ett halvt år, ha nu ytterligare medel för bestridandet av de med det fortsatta uppskovet förenade kostnaderna äskats enligt följande beräkning:

arvode till förvaltare samt ersättning till nattvakt och arbetare jämte diverse omkostnader, 1,900 kronor per månad.....	kr. 22,800: —
brandförsäkringspremie 11 juli 1921—10 juli 1922	» 1,500: —
	<hr/>
	tillhoppa kr. 24,300: —
rest å förut beviljade medel »	10,500: —
	<hr/>
	ytterligare behov kr. 13,800: —

Utskottets
yttrande.

Kostnader till följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena å kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet.

[22.]

Utskottets
yttrande.

Det synes utskottet som om ovan angivna kostnader för bevakning och tillsyn av materialförråd och byggnader vore väl höga. En minskning av den härmed sysselsatta personalen torde utan större olägenhet kunna företagas, varigenom kostnaderna i någon mån kunna nedbringas. På grund härav bör det enligt utskottets mening vara tillräckligt, om ett belopp av 10,000 kronor nu ställes till förfogande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för bestridande av de särskilda kostnader, som blivit en följd av uppskjutande tillsevärdare av arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Flyttning av
en barack från
Hultsfred till
flygetablissemang
å Malmen.

23:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) att för flyttning av en barack från Hultsfred till flygetablissemang å Malmen å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 45,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 56 och 57 av åberopade statsrådsprotokollet.

[23.]

Ifrågavarande barack är avsedd att, i brist på annat förläggningsutrymme, användas för flygkompaniets förläggning under repetitionsövningarna.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för flyttning av en barack från Hultsfred till flygetablissemang å Malmen å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 45,000 kronor.

Ändringsarbeten å brandmaterielen.

24:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) att till ändringsarbeten å brandmaterielen å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 58,514 kronor.

[24.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 57 och 58 av åberopade statsrådsprotokollet.

På grund av Kungl. Maj:ts kungörelse den 6 juni 1918 angående beskaffenheten av vissa för brandväsendets räkning i rikets städer med flera samhällen använda kopplingsanordningar för tryckslangar m. m. hava en del ändringsarbeten å den under arméförvaltningens för-

tifikationsdepartementets förvaltning stående brandmaterielen måst vidtagas. Kostnaderna härför, som uppgått till 58,513 kronor 59 öre, hava bestritts från anslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor. Då denna utgift, som orsakats av en för allmännyttigt ändamål tillkommen förordning, icke kunde inräknas i de för etablissemangens ordinarie underhåll avsedda medel, beräknade enligt av Kungl. Maj:t och riksdagen godkända principer, syntes, enligt vad departementschefen framhållit, byggnadsanslaget böra tillgodoföras beloppet i fråga.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *ändringsarbeten å brandmaterielen* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 58,514 kronor.

25:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att för iståndsättande av en brandskadad verkstadsbyggnad vid Livregementets dragoners kasernetablissemang å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

Iståndsättande av en brandskadad verkstadsbyggnad vid Livregementets dragoners kasernetablissemang.

[25.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 58 och 59 av åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts förslag innebär förutom ett fullständigt iståndsättande av ifrågavarande verkstadsbyggnad, vilken brandskadats vid under oktober månad 1919 timad eldsvåda, jämväl anordnande i byggnaden av centralvärmeledning.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må för *iståndsättande av en brandskadad verkstadsbyggnad vid Livregementets dragoners kasernetablissemang* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

26:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 103,920 kronor.

Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel.

[26.]

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 59 och 60.

Ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel har såväl för nästlidet som för innevarande år i riksstaten upptagits med 124,100

kronor. Anslaget är beräknat efter de före kristidens inträde rådande prisförhållanden.

Till förstärkning av anslaget för år 1920 har anvisats ett förslagsanslag, högst, 103,920 kronor. Samma belopp har även för innevarande år äskats. Beräkningen av detta belopp grundar sig på en kostnadsökning av 120 procent för underhåll av ingenjörmaterielen med undantag av flygmaterielen, för vilkens ökade underhållskostnader medel i annat sammanhang beviljats.

Utskottets
yttrande.

På grund av inträffat prisfall å materialier synes man enligt utskottets mening kunna utgå från en beräkning av allenast 100 procents förstärkning av den för underhåll av annan ingenjörmateriel än flygmateriel avsedda delen av det ordinarie anslaget eller 86,600 kronor. Det begärda anslaget torde alltså kunna minskas från 103,920 kronor till 86,600 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 86,600 kronor.

Merkostnader
för komplettering
av viss ingenjör-
materiel.

27:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 27) får utskottet hemställa,

[27.]

att riksdagen må för bestridande av under år 1921 uppkommande merkostnader för komplettering av viss ingenjörmateriel å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 31,500 kronor.

Anskaffning
av viss materiel
för flygväsendet
m. m.

28:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28) att för anskaffning av viss materiel för flygväsendet m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 734,000 kronor.

[28.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat härigenom

erinra.

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) att för anskaffning av en sträckprovningssmaskin å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 13,600 kronor.

Anskaffning
av en sträck-
provningss-
maskin.

[29.]

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 61 och 62 av åberopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har framhållit, att det vore av behovet påkallat, att en sträckprovningssmaskin anskaffades, varigenom en avsevärd mängd av de viktigaste materialprovningarna beträffande flygmaterielen skulle kunna till förekommande av flygolyckor verkställas.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *anskaffning av en sträckprovningssmaskin* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 13,600 kronor.

G. Diverse.

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående täckande av brister å vissa ordinarie reservationsanslag för år 1920, tillsvidare under fjärde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1921 beräkna ett förslagsanslag, högst, 9,000,000 kronor.

Täckande av
brister å vissa
ordinarie
reservations-
anslag.

[30.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att för täckande av vissa förskott å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 184,919 kronor.

Täckande av
vissa förskott.

[31.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 62—67 av åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får hemställa,

att riksdagen må för *täckande av vissa förskott å tilläggsstat* för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 184,919 kronor.

Försök med
s. k. tekniska
hjälpmedel.

[32.]

32:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32) att för anställande av försök med s. k. tekniska hjälpmedel å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,651,900 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat härigenom

erinra.

Anskaffning
av s. k.
tekniska
hjälpmedel
m. m.

[33.]

33:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att för anskaffning av s. k. tekniska hjälpmedel m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 3,600,000 kronor.

Beträffande viss del av denna framställning har riksdagen redan fattat beslut. Utskottet kommer att framdeles under riksdagen avgiva yttrande rörande framställningen i övrigt; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

Dyrtids-
tillägg.

[34.]

34:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlätas angående dyrtidstillägg under år 1921 åt befattningshavare i statens tjänst, tillvidare under fjärde huvudtiteln, avd. Lantförsvaret, å tilläggsstat för år 1921 beräkna ett förslagsanslag av 37,000,000 kronor.

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

II. SJÖFÖRSVARET.

A. Undervisningsverken.

35:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) att till förstärkning av viss i staten för sjökrigsskolan upptagen anvisning å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor. Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 69 och 70 av åberopade statsrådsprotokollet.

Förstärkning av viss i staten för sjökrigsskolan upptagen anvisning.

[35.]

Ifrågavarande förstärkning avser den i staten för sjökrigsskolan upptagna anvisningen dels till maskinarbete samt annan extra undervisning ävensom till vikariatsarvodet, dels ock till ved och lyse, modeller, böcker, instrument, skrivmaterialier m. fl. expenser. Den av Kungl. Maj:t äskade förstärkningen av ifrågavarande anvisning, vilken för innevarande år belöper å 4,000 kronor, är motiverad av det höjda prisläget.

Utskottet, som icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må till förstärkning av viss i staten för sjökrigsskolan upptagen anvisning å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor.

B. Flottan.

36:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36) att till täckande av överbetalning å ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna för år 1920 å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 291,000 kronor.

Täckande av överbetalning å ordinarie reservationsanslaget till beklädnad av sjömans- och skeppsgossekårerna.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 367—375 av det vid innevarande års statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll över försvarsärenden.

För år 1920 hade 1919 års riksdag bestämt det ordinarie beklädnadsanslaget till 497,756 kronor samt såsom förstärkning härtill be-

[36.]

viljat ett anslag å 224,000 kronor, vadan till mötande av utgifterna för ifrågavarande ändamål under år 1920 stått till förfogande sammanlagt (497,756 + 224,000 =) 721,756 kronor. Då å det ordinarie anslaget beräknats uppkomma en överbetalning av 291,000 kronor, har av Kungl. Maj:t äskats medel för täckande av densamma.

Sedermåra har marinförvaltningen uti en till statsutskottet överlämnad skrivelse meddelat, att sedan 1920 års räkenskaper avslutats det visat sig att överbetalningen å ifrågavarande anslag i jämnt krontal uppgått till endast 213,557 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *täckande av överbetalning å ordinarie reservationsanslaget till beklädnad å sjömans- och skeppsgossekårerna för år 1920 å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 213,557 kronor.*

Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll.

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,000,000 kronor.

[37.]

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat härigenom

erinra.

Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar.

38:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,168,000 kronor.

[38.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 383—387 av det vid innevarande års statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll över försvarsärenden.

Ordinarie anslaget till flottans krigsberedskap och övningar är för innevarande år upptaget med 4,027,000 kronor. Därjämte har till anslagets förstärkning under samma år å 1921 års riksstat anvisats ett belopp av 805,000 kronor, motsvarande 20 procent av det ordinarie

anslagets slutsumma. Till ytterligare förstärkning av de sålunda anvisade medlen har Kungl. Maj:t nu begärt 2,168,000 kronor.

Med hänsyn till de starkt sjunkande kolpriserna och då enligt utskottets mening i betraktande av det allmänna prisfallet en sänkning i de genom särskilda kungl. brev under år 1920 fastställda ökade beloppen för sjö tillägg m. m. synes bära vidtagas, har utskottet ansett sig kunna föreslå en avsevärd nedsättning i det nu begärda anslaget belopp. Enligt utskottets mening bör i betraktande av nyssnämnda omständigheter ett belopp av 700,000 kronor kunna bli tillräckligt såsom ytterligare anslagsförstärkning å innevarande års tilläggsstat. Den summa, som skulle bli disponibel för flottans övningar m. m. under innevarande år, skulle följaktligen uppgå till (4,027,000 + 805,000 + 700,000 =) 5,532,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 700,000 kronor.

39:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39) att för anskaffning av torpeder å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 440,000 kronor.

Anskaffning
av torpeder.

[39.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 484—490.

Det av Kungl. Maj:t nu begärda anslaget är beräknat med hänsyn till att driften vid torpedverkstaden i Karlskrona skall i nuvarande omfattning kunna upprätthållas.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *anskaffning av torpeder* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 440,000 kronor.

40:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att för framställning av en ny torpedtyp å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

Framställning
av en ny
torpedtyp.

[40.]

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det med statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 491.

Å 1922 års stat har för detta ändamål jämväl äskats 87,500 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna.

Vid behandlingen av 1922 års stat kommer utskottet att yttra sig rörande ifrågavarande anskaffning. I varje fall lärer något anslag å 1921 års tilläggsstat icke behöva anvisas.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må av riksdagen bifallas.

Anskaffning
av flyg-
materiel.

[41.]

41:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) att för anskaffning av flygmateriel m. m. å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat härigenom

erinra.

C. Kustartilleriet.

Täckande av
överbetalning
å ordinarie
reservations-
anslaget till
beklädnad åt
kustartilleri-
ets manskap.

[42.]

42:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42) att till täckande av överbetalning å ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap för år 1920 å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 45,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 367—375 av det vid innevarande års statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll över försvarsärenden.

För år 1920 hade 1919 års riksdag bestämt det ordinarie beklädnadsanslaget till 122,655 kronor samt till förstärkning härav beviljat ett anslag av 55,200 kronor, vadan till mötande av utgifterna för ändamålet under förstnämnda år stått till förfogande sammanlagt (122,655 + 55,200 =) 177,855 kronor. Då de sålunda anslagna medlen beräknats komma att visa sig otillräckliga, har av Kungl. Maj:t å tilläggsstat för år 1921 äskats ett belopp av 45,000 kronor för täckande av eventuellt uppkommande överbetalning å det ordinarie anslaget.

Sedermera har marinförvaltningen uti en till statsutskottet överlämnad skrivelse meddelat, att sedan 1920 års räkenskaper avslutats, det visat sig att överbetalningen å ifrågavarande anslag i jämnt krontal uppgått till 34,007 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till täckande av överbetalning å ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap för år 1920 å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 34,007 kronor.

43:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43) att till uppförande av bostadshus i Vaxholms fästning för underofficerare av första graden å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Bostadshus
för under-
officerare i
Vaxholms
fästning.

[43.]

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 441—450 av det vid innevarande års statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll över försvarsärenden.

Förslag om uppförande av underofficersbyggnad i Vaxholms fästning har av Kungl. Maj:t framlagts för såväl 1918 som 1920 års riksdagar, men icke blivit av riksdagen godkända. Beträffande det till sistberörda års riksdag framlagda förslaget, enligt vilket för beredande av bostäder åt underofficerare i fästningen skulle uppföras två byggnader, innehållande respektive 3 och 2 lägenheter, anmärkte riksdagen, att det syntes lämpligast för kostnadernas nedbringande, att bostäderna inrymdes i en byggnad.

Kungl. Maj:t har nu framlagt förslag om beredande av bostäder åt fem underofficerare av första graden genom uppförande av en byggnad av sten för en beräknad kostnad av 200,000 kronor, varav 100,000 kronor äskats å extra stat för år 1922 och 100,000 kronor å tilläggsstat för innevarande år.

Utskottet vill framhålla att, då för närvarande omkring 60 underofficerare i Vaxholms fästning sakna bostäder i kronans hus, och andra bostäder på grund av i Vaxholm rådande bostadsbrist svårligen kunna anskaffas, uppförandet av den föreslagna byggnaden måste anses vara av omständigheterna med nödvändighet påkallat, något som jämväl riksdagen vid tidigare behandling av denna fråga framhållit.

Utskottets
yttrande.

På grund av inträffat prisfall har utskottet emellertid ansett, att

de beräknade kostnaderna böra kunna nedbringas till 160,000 kronor. Av sagda belopp har det syntts utskottet lämpligt att 100,000 kronor anvisas å extra stat för år 1922 och 60,000 kronor å tilläggsstat för innevarande år.

Utskottet får beträffande 1921 års tilläggsstat hemställa,

att riksdagen må till uppförande av *bostadshus i Vaxholms fästning för underofficerare av första graden* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Täckande av
överbetalning
å reserva-
tionsanslaget
till underhåll
av kustartille-
riets bygg-
nader och
materiel.

44:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående täckande av överbetalning å ordinarie reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel, tillsvidare under fjärde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1921 beräkna ett förslagsanslag, högst, 250,000 kronor.

[44.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att främdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

Förstärkning
av reserva-
tionsanslaget
till kustartil-
leriets krigs-
beredskap och
övningar.

45:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 440,000 kronor.

[45.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 387—391 av det vid innevarande års statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll över försvarsärenden.

Reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar är i riksstaten för år 1921 upptaget med ett belopp av 485,700 kronor. Såsom förstärkning av anslaget för år 1920 har anvisats ett belopp av 200,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

På grund av inträffat prisfall å kol m. m. har utskottet ansett, att det av Kungl. Maj:t begärda anslaget bör kunna nedsättas med 100,000 kronor till 340,000 kronor. För kustartilleriets krigsberedskap och övningar skulle för år 1921 härigenom stå till förfogande sammanlagt (485,700 + 340,000 =) 825,700 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 340,000 kronor.

D. Flottan och kustartilleriet.

46:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46) att till extra beklädnadshjälp åt fänrikar i reserven, reservofficersaspiranter och reservmarinintendentsaspiranter å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 25,000 kronor.

Extra beklädnadshjälp åt fänrikar i reserven, reservofficersaspiranter och reservmarinintendentsaspiranter.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 74 och 75 av åberopade statsrådsprotokollet.

[46.]

För ifrågavarande ändamål hava för vartdera av åren 1919 och 1920 å tilläggsstat anvisats anslag å 25,900 kronor. Det av Kungl. Maj:t för innevarande år äskade beloppet är beräknat efter enahanda grunder, som tillämpats vid bestämmandet av 1919 och 1920 års anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *extra beklädnadshjälp* åt fänrikar i reserven, reservofficersaspiranter och reservmarinintendentsaspiranter å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 25,000 kronor.

E. Diverse.

47:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47) att till fackutbildningskurs för marinläkarstipendiater över stat och värnpliktiga läkare å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,500 kronor.

Fackutbildningskurs för marinläkarstipendiater över stat och värnpliktiga läkare.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 357—360 av det vid innevarande års statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll över försvarsärenden.

[47.]

Uti en till statsutskottet genom vederbörande departementschef överlämnad skrivelse från marinöverläkaren har meddelats, att ifrågavarande anslag icke syntes erforderligt med hänsyn till att fackutbildningskursen på grund av ringa anslutning lämpligen borde uppskjutas till år 1922.

Vid sådant förhållande får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag icke må av riksdagen bifallas.

Anordnande
av marin-
läkarkurs.

[48.]

48:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48) att för anordnande av en marinläkarkurs å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 9,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 75—77 av åberopade statsrådsprotokollet.

Alltså sedan marinläkarkåren organiserades har varit avsett, att s. k. marinläkarkurser för marinläkarnas behöriga utbildning skulle under marinöverläkarens ledning vart annat år anordnas i Stockholm. Sådana kurser hava varit anordnade under åren 1906, 1908, 1910, 1912 och 1919.

För 1919 års kurs var å tilläggsstat för samma år anvisat ett belopp av 8,500 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *anordnande av en marinläkarkurs* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 9,000 kronor.

Kostnader för
nedläggande
av Färösunds
fästning.

[49.]

49:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49) att till täckande av kostnader för nedläggande av Färösunds fästning å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 11,250 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 77 och 78 av åberopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har meddelat, att arbetena med det av 1919 års riksdag beslutade nedläggandet av Färösunds fästning numera slutförts. Kostnaderna härför, vilka av marinförvaltningen förskotterats, hade efter avdrag av medel inflyttna vid försäljning av kaserninventarier, artillerimateriel, slip, byggnader m. m., uppgått till i avjämnat tal 11,250 kronor. Detta belopp har nu av Kungl. Maj:t äskats å tilläggsstat för år 1921.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till täckande av *kostnader för nedläggande av Färösunds fästning* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 11,250 kronor.

50:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om *dels* tillfällig löneförbättring för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen (punkt 50), *dels* förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel (punkt 51), *dels* ock dyrtidstillägg (punkt 52) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

Tillfällig löneförbättring m. m.

[50—52.]

anmäla.

F. Sjökarteverket.

51:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53) att till utförande av sjömätningar å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 76,000 kronor.

Utförande av sjömätningar.

[53.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 80—83 av åberopade statsrådsprotokollet.

Till utförande av sjömätningar är för innevarande år anvisat ett belopp av 233,200 kronor.

Till förstärkning av 1920 års anslag till sjömätningar har å samma års tilläggsstat anvisats 60,000 kronor.

Å innevarande års tilläggsstat har nu medel äskats för täckande av merkostnader till följande ändamål under rubriken kartverkets allmänna utgifter:

till sjömätningsexpeditioner m. m.	kronor 33,000:—
» förhyrning av viss personal	» 3,000:—
» inredningsförbättringar å sjömätningarfartygen ...	» 17,500:—
» komplettering av båtmaterial m. m.	» 15,500:—
» skrivmaterialier och expenser	» 7,000:—

tillhopa kronor 76,000:—

Utskottets
yttrande.

Utskottet har ansett, att medelsanvisningen å innevarande års tilläggsstat bör med hänsyn till inträffat prisfall kunna begränsas till det å föregående års tilläggsstat beviljade beloppet till ifrågavarande ändamål eller 60,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *utförande av sjömätningar* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Bidrag till en
internationell
hydrografisk
byrå.

52:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54) att såsom bidrag till en internationell hydrografisk byrå å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag av 11,000 kronor.

[54.]

I avseende å utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 529—531 av det vid innevarande års statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll över försvarsärenden.

Beträffande ifrågavarande anslag, som avser bidrag till upprättandet av en internationell byrå för ordnandet av åtskilliga frågor rörande sjömätningväsendet, har departementschefen anfört följande:

»Då jag anser det vara av vikt att vid det internationella samarbete, som inlemts på sjömätningssområdet, medverkan lämnas jämväl från svensk sida, finner jag mig böra tillstyrka att av statsmedel bidrag härtill anvisas. Enligt vad jag inhämtat hava för ifrågavarande ändamål Norge och Danmark ställt till förfogande vardera ett belopp av £ 500, motsvarande 11,000 schweiziska francs i guld. Det av chefen för sjökarteverket föreslagna bidragsbeloppet, 12,000 schweiziska francs i guld, synes mig i betraktande härav väl högt. Jag anser mig böra tillstyrka anvisning av samma belopp som våra grannländers bidrag eller 11,000 schweiziska francs i guld. Detta belopp motsvarar i svenskt mynt enligt i mitten av november 1920 gällande kurs ungefär 11,000 kronor. På grund av fluktuationerna på valutamarknaden torde denna summa böra anvisas såsom förslagsanslag. Då bidraget, såsom kartverkschefens framställning giver vid handen, erfordras ej blott för år 1922 utan även för innevarande år, läser anslag böra uppföras å såväl 1922 års riksstat som 1921 års tilläggsstat.»

Utskottets
yttrande.

Då utskottet funnit det vara av betydelse för den svenska sjöfarten, att den ifrågasatta internationella byrån kommer till stånd, har utskottet ansett att även för vårt lands vidkommande bidrag här-

till bör lämnas. Med hänsyn till att ett flertal länder med betydligt större sjöfart lämnat proportionsvis mindre bidragsbelopp än som nu av Kungl. Maj:t för Sveriges del ifrågasatts (Norge, Danmark, Nederländerna och Japan 500 £, Frankrike 15,000 francs), synes utskottet det begärda bidraget 11,000 guldfrancs, väl högt. Utskottet, som icke funnit sig äga möjlighet att bedöma till vilken summa det svenska bidraget bör bestämmas, har ansett att avgörandet härav bör överlämnas till Kungl. Maj:t. Då emellertid utskottet förutsätter, att bidraget för närvarande icke behöver bliva högre än det ovan nämnda beloppet 500 £, motsvarande efter ungefärlig parikurs 9,000 kronor, anser utskottet det av Kungl. Maj:t äskade anslaget kunna nedsättas till nämnda belopp.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom *bidrag till en internationell hydrografisk byrå* å tilläggsstat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag av 9,000 kronor.

Stockholm den 1 mars 1921.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren, herrar S. H. Kvarnzelius, C. J. G. Swartz, A. C. Lindblad, Ollas A. Ericsson, N. A. Nilsson, H. F. Lamm, J. Nilsson i Skottlandshus, H. M. Bäckström, J. L. Widell, O. U. B. Olsson, C. G. Ekman, O. Bergqvist och J. Nilsson i Malmö samt

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, A. Wiklund, J. Jönsson i Revinge, O. H:son Waldén, S. Bengtsson i Norup, P. B. Nilsson i Landeryd, L. J. Carlsson-Frosterud, S. E. J. Lübeck, W. Bäckström, E. Andersson i Prästbol, J. D. Norman och J. E. Andersson i Ovanmyra.

Verkliga utgifter.

IV. Fjärde huvudtiteln. Försvarsdepartementet.

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
1. Lantförsvaret.			
A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.			
1	Tillfällig löneförbättring för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	* 59,600	
2	Förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, <i>förslagsanslag</i>	* 25,000	84,600
B. Undervisning, understöd, expenser m. m.			
1	Förstärkning av reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, <i>förslagsanslag</i> , högst	104,205	
2	Förstärkning av reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst	339,812	
3	Förstärkning av reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, <i>förslagsanslag</i> , högst	303,825	747,842
C. Förplägnad, intendenturmateriel, reparationer, övningar m. m.			
1	Förstärkning av förslagsanslaget till mathållning, <i>förslagsanslag</i> , högst	** 4,020,000	
2	Förstärkning av reservationsanslaget till munderingsutrustning, <i>förslagsanslag</i> , högst	1,205,274	
3	Förstärkning av reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst	140,381	
4	Förstärkning av reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, <i>förslagsanslag</i> , högst	4,800,000	
5	Förstärkning av reservationsanslaget till reparationer, <i>förslagsanslag</i> , högst	60,300	
6	Förstärkning av förslagsanslaget till furagering, <i>förslagsanslag</i> , högst	2,672,692	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver utlåtande framdeles kommer att avgivas.

** Beloppet redan beviljat av riksdagen.

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
7	Förstärkning av reservationsanslaget till truppförbandens övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst	1,142,268	
8	Förstärkning av de för fält- och fälttjänstövningar under år 1921 tillgängliga medel, <i>förslagsanslag</i> , högst	200,000	
9	Ersättande av viss genom eldsvåda förstörd intendenturmateriel, <i>reservationsanslag</i>	105,590	14,346,505
D. Sjukvård m. m.			
1	Förstärkning av reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst	174,979	
2	Ambulansautomobil för Bodens garnison m. m., <i>förslagsanslag</i> ...	19,500	194,479
E. Vapen och ammunition.			
1	Förstärkning av reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst	541,000	
2	Merkostnader för fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel, <i>förslagsanslag</i> , högst	600,000	
3	Ersättning för vissa brandskadade maskiner, verktyg och materialier m. m., <i>reservationsanslag</i>	100,000	1,241,000
F. Byggnader och ingenjörmateriel.			
1	Ytterligare förstärkning av reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor, <i>förslagsanslag</i> , högst	1,185,400	
2	Fullföljande av arbetena å kasernetablissemang för femton infanteriregementen, <i>reservationsanslag</i>	2,715,000	
3	Kostnader till följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, <i>reservationsanslag</i>	10,000	
4	Flyttning av en barack från Hultsfred till flygetablissemanget å Malmen, <i>reservationsanslag</i>	45,000	
5	Ändringsarbeten å brandmaterielen, <i>reservationsanslag</i>	58,514	
6	Iståndsättande av en brandskadad verkstadsbyggnad vid Livregimentets dragoners kasernetablissemang, <i>reservationsanslag</i>	40,000	
7	Förstärkning av reservationsanslaget till ingenjörmateriel, <i>förslagsanslag</i> , högst	86,600	
8	Merkostnader för komplettering av viss ingenjörmateriel, <i>förslagsanslag</i> , högst	31,500	

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
9	Anskaffning av viss materiel för flygväsendet m. m., <i>reservationsanslag</i>	* 734,000	
10	Anskaffning av en sträckprovningssmaskin, <i>reservationsanslag</i>	13,600	4,919,614
G. Diverse.			
1	Täckande av brister å vissa ordinarie reservationsanslag för år 1920, <i>förslagsanslag</i> , högst	** 9,000,000	
2	Täckande av vissa förskott, <i>förslagsanslag</i> , högst	184,919	
3	Försök med s. k. tekniska hjälpmedel, <i>förslagsanslag</i> , högst	* 1,651,900	
4	Anskaffning av s. k. tekniska hjälpmedel m. m., <i>reservationsanslag</i>	*** 3,600,000	
5	Dyrtidstillägg, <i>förslagsanslag</i>	** 37,000,000	51,436,819
Säger för lantförsvaret			72,970,859
2. Sjöförsvaret.			
A. Undervisningsverken.			
1	Förstärkning av viss i staten för sjökrigsskolan upptagen anvisning, <i>förslagsanslag</i> , högst		6,000
B. Flottan.			
<i>Intendenturen.</i>			
1	Täckande av överbetalning å reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna för år 1920, <i>förslagsanslag</i> , högst	213,557	
<i>Nybyggnad och underhåll.</i>			
2	Förstärkning av reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, <i>förslagsanslag</i> , högst	* 3,000,000	
<i>Övningar.</i>			
3	Förstärkning av reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst	700,000	
<i>Torped- och gnistsignalväsendet m. m.</i>			
4	Anskaffning av torpeder, <i>reservationsanslag</i>	440,000	
5	Anskaffning av flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	* 466,600	
		906,600	4,820,157

* Beloppet redan beviljat av riksdagen.

** Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver utlåtande framdeles kommer att avgivas.

*** Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varav riksdagen hittills beviljat 725,000 kronor.

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
C. Kustartilleriet.			
<i>Intendenturen.</i>			
1	Täckande av överbetalning å reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap, <i>förslagsanslag</i> , högst	34,007	
<i>Nybyggnad och underhåll.</i>			
2	Bostadshus i Vaxholms fästning för underofficerare, <i>reservationsanslag</i>	60,000	
3	Täckande av överbetalning å reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel, <i>förslagsanslag</i> , högst	* 250,000	
<i>Övningar.</i>			
4	Förstärkning av reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst	340,000	684,007
D. Flottan och kustartilleriet.			
1	Extra beklädnadshjälp åt fänrikar i reserven m. fl., <i>förslagsanslag</i> , högst		25,000
E. Diverse.			
1	Anordnande av en marinläkarkurs, <i>förslagsanslag</i> , högst	9,000	
2	Kostnader för nedläggande av Fårösunds fästning, <i>förslagsanslag</i> , högst	11,250	
3	Tillfällig löneförbättring för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	* 32,200	
4	Förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, <i>förslagsanslag</i>	* 21,000	
5	Dyrtidstillägg, <i>förslagsanslag</i>	* 13,000,000	13,073,450
F. Sjökarteverket.			
1	Utförande av sjömätningar, <i>reservationsanslag</i>	60,000	
2	Bidrag till en internationell hydrografisk byrå, <i>förslagsanslag</i>	9,000	69,000
Säger för sjöförsvaret			18,677,614
Summa			91,648,473

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver utlåtande framdeles kommer att avgivas.